

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky:	Matěj Gregárek
Téma práce:	Symetrická koncepce státu
Rozsah práce:	169 stran
Datum odevzdání práce:	2018

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma legitimacy v právní a politické filozofii rozhodně není nové, spíše je klasické, ale v současné době je v literatuře velmi frekventované. Možná i proto, že mnozí autoři mají pocit, že liberální demokracie je v krizi.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma je velmi náročné. Zejména proto, že vyžaduje teoretické znalosti z více oborů (ekonomická teorie, právní filozofie, politická filozofie). Ale také proto, že dizertant toto téma uchopil vcelku originálním způsobem. Autor je metodologicky synkretický, což nemyslím pejorativně. Kombinuje pojmovou analýzu, normativní argumentaci a také reflexi relevantních empirických studií. Celkově práce působí dojmem velmi rozvinuté odborné erudice.

3. Formální a systematické členění práce

Struktura práce je svým způsobem smysluplná, přesto může u čtenáře vzbuzovat určité rozpaky. Z četby Úvodu bych očekával, že dizertace bude založená na systematické argumentaci ve prospěch filozofického anarchismu, tedy něco v analytickém stylu J. A. Simmonse nebo R. P. Wolffa. Druhá kapitola se ale ubírá poněkud jiným směrem, totiž k teorii veřejné volby. Dizertant se tu pustil tak trochu do osvěty a věnuje se jednak výkladu, jednak demytologizaci ekonomického přístupu k politické teorii. To je samo o sobě asi užitečný podnik, ale místy to vypadá více jako poučná odbočka než jako inherentní součást celkové argumentační linky. Třetí kapitola je návratem k původní otázce, na počátku se dizertant vcelku důkladně zabývá analýzou samotného pojmu legitimacy. V této kapitole také probírá velmi zajímavý problém racionální neznalosti a racionální iracionality (libertariáni B. Caplan, I. Somin a J. Brennan), což sice vytváří zřetelnou vazbu ke druhé kapitole, ale zároveň to oslabuje koherenci samotné třetí kapitoly. Navíc, zpětně nahlíženo, třetí kapitola se z určitého úhlu pohledu může také jevit jako poněkud roztříštěná polemika s teorií ideální reprezentace V. Bellinga. Závěr sice umožňuje čtenáři lépe porozumět osobním intencím autora, přesto (alespoň u mě) zanechává pocit, že dizertant ve své práci honil příliš mnoho zajíců najednou.

4. Vyjádření k práci

Obecně lze konstatovat, že je to **velmi zdařilá** dizertační práce. V některých ohledech je **zřetelně nadprůměrná**. Velmi oceňuji, že se dizertant nebojí zastávat a obhajovat názory, které mohou být v českém akademickém prostředí vnímané jako velmi kontroverzní nebo

dokonce šokující. Autor má ovšem pravdu, když píše: „*Absence politické legitimacy přítomnosti v současné politické filozofii závěrem, ke které by dospívaly pouze marginální, radikální legitimizační teorie; neexistence legitimní politické moci v podmínkách moderního demokratického státu je až překvapivě ortodoxní pozicí.*“ Dovolím si k tomu jen doplnit, že skeptické teze, které tato dizertační práce formuluje a obhajuje, jsou v současné světové (zejména anglosaské) politické filozofii zastávané celou řadou vysoce respektovaných profesorů působících na elitních univerzitách.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Práce sleduje více cílů, které jsou navíc v pohybu. Nicméně na otázky, které si dizertant položil, vždy nějak odpověděl.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Dizertant se nebojí formulovat své vlastní názory, které umí rozumně zdůvodnit. Nevšiml jsem si plagiátorství. Není to prostá kompilace, ale tvůrčí práce, ve které autor uplatňuje i vlastní invenci.
Logická stavba práce	Práce má promyšlenou strukturu. Ale jak už jsem naznačil výše, místy není snadné sledovat její argumentační linku.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Dizertant používá velké množství zahraniční literatury, což velmi oceňuji. Citační aparát je uspokojivý.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Analýzy rozhodně nejsou povrchní, místy jsou velmi důkladné a myšlenkově pronikavé.
Úprava práce	Mám výhrady proti nevhodné kroužkové vazbě, které se mi opakovaně rozpadla.
Jazyková a stylistická úroveň	Text je velmi čtivý, místy i zábavný. Nikdy jsem ale neviděl tolik překlepů v odborném textu.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Několik drobných připomínek.

- 1) Autorovy poznámky k metodologickému individualismu jsou zjednodušující, ne-li přímo mylné. Nemám zde prostor o tom pojednat, a proto jen doporučuji vynikající knihu, která velmi přesvědčivě obhajuje tzv. realismus ohledně kolektivních aktérů: List Ch., Pettit P., *Group Agency: The Possibility, Design, and Status of Corporate Agents*. Oxford 2011
- 2) Dizertant docela často odskakuje od hlavní argumentační linky, aby nám sdělil něco (více nebo méně) zajímavého. Například ve druhé kapitole několikrát poukazuje na skutečnost, že kritika law & economics ze strany P. Holländera je stěží něčím více než straw man fallacy. Autor má v této věci pravdu. Nicméně, tyto odbočky zbytečně odvádějí pozornost od vlastního tématu jeho práce.
- 3) Jestliže měl dizertant ambici polemizovat s teorií ideální reprezentace V. Bellinga, měl to udělat více systematicky. Autorovy polemické úvahy jsou difúzní, jakoby nahodilé, chybí jim potřebný kontext, tak trochu výkřiky do tmy, což oslabuje jejich

srozumitelnost a potažmo také přesvědčivost. A to je škoda, protože mi přijde, že dizertant má dobře naladěné intuice.

- 4) Dizertant občas něco obecně tvrdí o právním pozitivismu, aniž by bylo jasné, kterou z mnoha různých teorií právního pozitivismu má vlastně na mysli. Např. píše: „*Jestliže se pozitivistické pojetí legitimacy uzavírá vůči vnějším normativním kritériím legitimacy tím, že zpochybňuje, že by nějaká taková kritéria objektivně existovala, klasická státovědná legitimizační doktrína volí jinou strategii ...*“ To by mohlo sedět na Hanse Kelsena, ale rozhodně to neseď na Jeremyho Benthama, který ve svých úvahách o etické legitimitě pozitivního práva vycházel z kritérií utilitaristické etiky, jejichž platnost považoval za objektivní. Tuším, že tato unáhlená zobecnění ohledně právního pozitivismu autor nekriticky přebírá z knihy V. Bellinga.
- 5) Ve třetí kapitole mi chybí reflexe argumentů tzv. epistemických teorií demokracie (The Condorcet Jury Theorem, The Miracle of Aggregation, Hong-Page Theorem). Dizertant sice zná knihu *Democratic Authority* Davida Estlunda, ale jeho analýze epistemických argumentů se nevěnuje. Velmi vlivnou knihu *Democratic Reason* od Helene Landemore už pro jistotu ani nezmiňuje. Tuto námitku zde uplatňuji hlavně proto, že autorovi intelektuální hrdinové B. Caplan, I. Somin, J. Brennan, ale i M. Huemer tyto epistemické argumenty reflektují, resp. věnují jim náležitou pozornost.

Výše uvedené připomínky nic nemění na skutečnosti, že předloženou dizertační práci hodnotím **jednoznačně pozitivně**. Doufám, že tato práce bude publikována v knižní podobě.

Otázka: *Nechť se dizertant vyjádří k argumentům, které uplatňují tzv. epistemické teorie demokracie, totiž: a) The Condorcet Jury Theorem; b) The Miracle of Aggregation; c) Hong-Page Theorem.*

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.
---	--

V Praze dne 27. 5. 2018.

doc. JUDr. Tomáš Sobek Ph.D.
oponent/oponentka